

Pätnästa nedel'a v období cez rok C

13. jül 2025

Lk 10, 25 - 37

Milé sestry a bratia v Kristovi

Súčasná teológia si kladie otázku, prečo viera v Boha mnohých ľudí dnes necháva ľahostajných, nič im nehovorí. Nedávno vyšla v českom preklade kniha pastorálneho teológa Jana Lohfelda s názvom: *Když Buh nikomu nechybí*. Popisuje nezáujem o vieru, ktorý sa prejavuje odklonom od právd viery, následne od cirkvi a nakoniec od všetkého, čo súvisí s náboženstvom. Príčiny sú rôzne. Ale nezdá sa mi, že by to mala byť konečná diagnóza náboženstva a viery, skôr si myslím, že je to skôr diagnóza spôsobu, akým sa dnešný moderný človek - neveriaci, ale aj my veriaci - pozeráme na svet, na život. Pretože zväčša už vnímame život, svetokolo nás len ako niečo vonkajšie, vonkajškové, k čomu nemusíme a ani nevieme mať vnútorný vzťah. Namiesto toho sa uspokojujeme s chladným analytickým rozumom, ktorý chce všetko popísať, stanoviť ako niečo vonkajšie a utvoriť tak domnelý most medzi nami (naším rozumom) a svetom okolo nás.

Ani si neuvedomujeme, že sme sa tak aj my stali deťmi novovekého sveta, že aj my chceme evanjelium a Boha ohlasovať podobne. Akoby Boh bol niekto, koho možno popísať ako vonkajší objekt, ako jav, ktorý sa dá definovať. A z evanjelia chceme dokonca stanoviť kritérium „pravovernosti“ našej viery. Pritom ale strácame vieru, ktorá by dokázala s odvahou kráčať do budúcnosti, prekonávať prekážky, zápasíť s nimi, robiť svet na lepším.

Možno to robíme celkom dobromyselne, ale stávame sa tak podobní zákonníkovi z dnešného evanjelia. On sa na požiadavku lásky spýtal - a kto je môj blížny? Akoby sa to dalo zdefinovať. Bol v tom aj kus zlomyselnosti, evanjelista hovorí, že chcel Ježiša pokúšať. Zákonník počítal s tým, že láska sa nedá prakticky stanoviť, „vykolíkovať“, nedá sa ani nejako teoreticky definovať.

A to bol dôvod, prečo Ježiš odpovedal tak ako odpovedal - príbehom, ktorým ozrejmil to podstatné. Podľa Ježiša dôležité je lásku žiť. To sa prejavuje v skutkoch, ale nie v skutkoch navonok, ani nie v skutkoch vychádzajúcich z povinnosti, Ježiš zdôraznil, že sa jedná o skutky zo srdca. Prikázanie sa ešte dá vyžadovať ako povinnosť. Ježiš ale hovorí o láske, o milosrdnej láske, ktorá sa nedá prikázať, ktorá alebo vychádza zo srdca, teda zvnútra človeka, alebo nie je.

Požiadavku lásky poznal aj Starý zákon. Rozdiel bol ale v tom, že išlo o prikázanie. Jednalo sa prikázanie lásky k blížnemu, ku krajanovi, voči ktorému sme povinní preukázať milosrdenstvo vtedy, keď sa ocitne v núdzi. Ježišova výzva ale išla ďalej. Ježiš naznačuje, že pri ozajstnej láske nejde len o krajanov, dokonca ani o ich opak - o cudzincov, ale o každého, teda ozajstná láska sa týka aj tých, ktorých niekedy označujeme za nepriateľov. (Samaritáni a Izraeliti boli nepriateľmi). Ako to myslel? Nepreťažil nás touto požiadavkou?

Ježiš svojim podobenstvom chcel ukázať, že rozhodujúce je srdce človeka. Láska, o ktorej Ježiš hovorí - a často to zdôrazňoval aj pápež František - je milosrdná, alebo inak povedané: je nežná. Slovo nežná naznačuje, že vychádza z najhlbšieho vnútra človeka, zasahuje to najhlbšie v človeku, čo sa ani nedá celkom ovládať.

To je láska, ktorá aj v nepriateľovi vidí v druhom, dokonca aj v nepriateľovi človeka. Pretože ona blízneho, iného vidí nie vonkajšími očami, na ktoré sme zvyknutí. Videné našim vonkajškovým pohľadom môžeme povedať, že sa jedná o príliš vysoký nárok Ježiša. Podobenstvo ale naznačuje, že to nie je prikázanie, ale vnútorný pohľad, ktorým vnímame v druhom človeku,

dokonca aj v nepriateľovi celý svet, teda aj Boha. Poznajú to napr. zamilovaní ľudia - v očiach toho druhého vidia nielen jeho samotného, ale vlastne všetko, aj život ako celok a takisto aj celý svet.

Ježiš nás teda nechce preťažiť u príliš svojou požiadavkou lásky, novým prikázaním. Naopak. Ostatne tak je to vždy: ak viera vychádza z toho, čo sa musí - tak to nefunguje. Ježiš ale hovorí o novom chápaní, o novom pohľade na svet, o pohľade srdca, v ktorom Boha dokážeme vnímať cez všetko, dokonca aj cez nepriateľa.

Láska, ku ktorej nás Ježiš volá je milosrdná, vychádzajúca z pohľadu srdca, ktoré vníma svet nie izolovane, nie vonkajškovo, ale vo vzťahoch. Je to niečo ťažké? Ako sa to vezme. Podľa Ježiša je to skôr príjemné jarmo a aj keď síce bremeno, ale ľahké. Snažme sa ho aj my v našom živote zdvihnúť a ono možno nakoniec ponesie aj nás. Možno nám pomôže nájsť vlastnú cestu.